

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 304/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Michaelou Bojkovou, LL.M., advokátkou, Palárikova 88, Čadca, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7CoD/11/2024 z 30. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) namietaným uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje zrušiť namietané uznesenie a vrátiť vec na ďalšie konanie krajskému súdu. Zároveň sa domáha náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola jediným závetným dedičom poručiťľa. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) konajúci súdnym komisárom v konaní o dedičstve po poručiťľovi uznesením sp. zn. 9D/34/2024 z 2. augusta 2024 (ďalej len „uznesenie o dedičstve“) potvrdil nadobudnutie dedičstva sťažovateľke. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že poručiťľ zanechal alografný závet s dvoma svedkami, ktorý spĺňa všetky zákonom stanovené náležitosti. Konštatoval, že sťažovateľka je ako závetná dedička jediným dedičom

poručiťa, keďže neexistujú neopomenuteľní dedičia. V poučení uviedol, že proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné, pretože sa ho všetci účastníci konania vzdali po jeho vyhlásení. Toto uznesenie preto malo nadobudnúť právoplatnosť v deň jeho vydania, teda 2. augusta 2024.

3. Jeden z bratov poručiťa 19. augusta 2024 doručil súdnemu komisárovi odvolanie proti uzneseniu o dedičstve. Namietal, že ako brat poručiťa mal byť dedičom, mal byť predvolaný na pojednávanie. Uviedol, že mu nie je známe, či bolo vo veci rozhodnuté, preto podával proti tomuto rozhodnutiu o dedičstve odvolanie, ktoré odôvodní po tom, čo mu bude doručené. Označené odvolanie brata poručiťa súdny komisár postúpil súdu s prípisom, v ktorom uviedol, že s bratom poručiťa nekonal, pričom poukázal na existenciu perfektného alografného závetu, ktorý má prednosť pred dedením zo zákona. Dodal, že poručiť mal zákonných dedičov, ale medzi nimi nebol tzv. neopomenuteľný dedič podľa § 479 Občianskeho zákonníka. Bol toho názoru, že odvolanie brata je podané bezdôvodne a zároveň neoprávnenou osobou.

4. O odvolaní brata poručiťa krajský súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že uznesenie o dedičstve zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že odvolanie nebolo sťažovateľke ako závetnej dedičke doručované (bod 5 napadnutého uznesenia). Citoval § 165 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorého účastníkmi konania o dedičstve sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťovými dedičmi. Konštatoval, že odvolateľ je ako brat poručiťa zákonným dedičom, preto mal právo nahliadnuť do závetu (§ 177 CMP) a mal byť predvolaný na pojednávanie (§ 191 ods. 1 CMP). Keďže sa tak nestalo, zákonný dedič nebol oboznámený s obsahom závetu, nemohol sa k nemu vyjadriť a prípadne namietat jeho neplatnosť. Vychádzajúc z uvedeného, krajský súd konštatoval, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil odvolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom [§ 389 ods. 1 písm. b) CSP]. Zároveň poukázal na zmätočnosť odôvodnenia uznesenia o dedičstve, keď súdny komisár konal len s jediným účastníkom konania a v bode 7 odôvodnenia uznesenia o dedičstve uviedol, že „*nakoľko medzi dedičmi nedošlo k uzavretiu dohody o vyporiadaní dedičstva, podľa § 203 ods. 1 písm. e) Civilného mimosporového poriadku potvrdil nadobudnutie dedičstva po poručiťovi...*“.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v sťažnosti rozsiahlo argumentuje a tvrdí, že došlo k neprípustnému zásahu do jej majetkových práv ignorovaním právoplatnosti uznesenia o dedičstve, čím bol porušený princíp právnej istoty a legitímnych očakávaní sťažovateľky na ochranu nadobudnutého vlastníctva. V tomto smere poukazuje na to, že uznesenie o dedičstve nadobudlo právoplatnosť 2. augusta 2024. Tvrdí, že právoplatnosť uznesenia o dedičstve mala krajskému súdu zabrániť opätovne otvárať a znovu posudzovať vlastníctvo sťažovateľky a správnosť postupu okresného súdu. Krajský súd mal posúdiť odvolanie ako oneskorené a podané neoprávnenou osobou. Z uvedených dôvodov mal krajský súd odvolanie odmietnuť.

6. Postup krajského súdu, ako aj odôvodnenie napadnutého uznesenia sťažovateľka považuje za zmätočné, svojvoľné, v rozpore s jej procesnými právami na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Procesnú svojvôľu krajského súdu vidí v tom, že poprel záväzné právoplatné uznesenie o dedičstve, ako aj v tom, že krajský súd s ňou nekonal, keď jej nedoručil odvolanie na vyjadrenie, v čom zároveň badá porušenie svojho práva na kontradiktórny proces a s ním súvisiacu rovnosť zbraní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny s poukazom na § 71 CMP.

7. Hmotnoprávnu svojvôľu vidí v tom, že potvrdené dedičstvo nemohol krajský súd zvrátiť zrušením právoplatného uznesenia o dedičstve, s poukazom na možnosť brata poručiteľ'a (pokiaľ sa považoval za dediča a nebol zúčastnený v konaní o dedičstve po poručiteľ'ovi) po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o dedičstve domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom žaloby o vydanie dedičstva (*hereditas petitio*). V tomto smere argumentačne poukazuje na viaceré rozhodnutia vyšších súdnych autorít a na odbornú spisbu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ustálil, že sťažovateľka namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v parciálnej časti jej práva na kontradiktórny proces a rovnosť zbraní, čomu zodpovedá právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Z uvedeného dôvodu už nevyzýval právnu zástupkyňu sťažovateľky na odstránenie tejto nepresnosti v petite sťažnosti.

9. Ústavný súd považuje za nevyhnutné v prvom rade upozorniť na povahu napadnutého uznesenia. Ide o kasačné rozhodnutie krajského súdu, ktorým sa konanie nekončí, pretože vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ústavný súd štandardne vo svojich rozhodnutiach v obdobných prípadoch uvádza, že ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Občianskeho súdneho poriadku (v súčasnosti Civilného sporového poriadku), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016), pretože základné právo na súdnu ochranu ako aj spravodlivý proces sú práva „výsledkové“, to znamená, že posúdenie konania ako spravodlivého závisí od jeho posúdenia ako celku (m. m. III. ÚS 33/04, II. ÚS 155/08, Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002).

10. Napriek už uvedenému ústavný súd dodáva, že aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši nejakú otázku s konečnou platnosťou, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie

v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (m. m. II. ÚS 344/2019, II. ÚS 223/2020).

11. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, berúc do úvahy charakter napadnutého uznesenia a prípadne tam uvedený právny záver, ktorý by bolo možné považovať za záväzný pre ďalší postup súdu prvej inštancie, ústavný súd sa oboznámil s tou časťou odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná.

12. Krajský súd odôvodnenie svojho napadnutého uznesenia založil na skutočnosti, že brat poručiťľa je účastníkom konania, pretože ide o potenciálneho dediča. Keďže s ním súdny komisár nekonal, došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, čo viedlo k záveru o potrebe zrušiť uznesenie okresného súdu. Sťažovateľka tvrdí, že odvolanie malo byť odmietnuté ako oneskorene podané a podané neoprávnenou osobou. Ústavný súd nezdieľa tento názor sťažovateľky. Právoplatnosť je vlastnosť rozhodnutia, ktorá nastáva spravidla po tom, čo bolo všetkým účastníkom doručené rozhodnutie (ak sa doručuje) a uplynula lehota na podanie opravného prostriedku (ak podanie opravného prostriedku je prípustné). V danom prípade zo samotného uznesenia okresného súdu vyplýva vedomosť súdneho komisára o do úvahy prichádzajúcich zákonných dedičoch. Súdny komisár pochybil, ak konal len zo závetným dedičom. V dôsledku toho nedoručoval uznesenie okresného súdu aj ďalším účastníkom konania a chybné ho považoval za právoplatné doručením sťažovateľke. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že názor krajského súdu nepredstavuje samoúčelný formalizmus, keďže známy účastník konania mal právo nahliadnuť do závetu a prípadne vyvolať dedičský spor, až ktorého vyriešenie by ustálilo okruh dedičov po poručiťľovi.

13. K argumentácii sťažovateľky právnou úpravou s ňou súvisiacou judikatúrou týkajúcou sa ochrany opomenutého dediča (§ 485 Občianskeho zákonníka) a procesnou úpravou § 212 ods. 2 CMP ústavný súd dodáva, že v prípade brata poručiťľa nešlo o neznámeho dediča alebo dediča, ktorý sa zdržiaval na neznámom mieste, ale o kontaktného potenciálneho dediča, s ktorým bol súdny komisár povinný konať.

14. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie kontradiktórnosti a rovností zbraní (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny) tým, že krajský súd jej nedoručil odvolanie brata poručiťľa na vyjadrenie, vzhľadom na dôvody zrušenia dedičského uznesenia je ústavný súd toho názoru, že nedošlo k porušeniu namietaných práv, a to aj s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej neoznámenie písomných vyjadrení alebo dokumentov a nemožnosť sťažovateľľa vyjadriť sa k nim nie je porušením čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade, ak by priznanie týchto práv a možností účastníkovi nemalo žiaden vplyv na výsledok konania, pretože prijatý právny prístup neumožňoval (ďalšiu) diskusiu (rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Stepinska v. Francúzsko č. 1814/02 z 5. 6. 2004, Sale proti Francúzsku č. 39765/04 z 21. 3. 2006, Verdú Vedú v. Španielsko č. 43432/02 z 15. 2. 2007). Krajským súdom zistená vada konania totiž nemohla viesť k inému záveru ako k zrušeniu uznesenia o dedičstve.

15. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľky, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu jej hmotných práv (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu) ako dediča tým, že bolo zasiahnuté do jej právnej istoty, konštatuje, že účinky napadnutého uznesenia nespochybnili jej postavenie závetnej dedičky v ďalšom konaní. Preto konštatuje, že neexistuje relevantná

súvislosť medzi napadnutým uznesením na jednej strane a právami vlastníť majetok a na ochranu vlastníctva na strane druhej.

16. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom označených práv sťažovateľky neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

17. V dôsledku konštatovania zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu